

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدین حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ شیر دادن، حضانت و تربیت کودکان

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: محمد

تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۲۳

در خصوص تربیت فرزند، آیا پدر یا مادر مجاز به تنبیه بدنی فرزند هستند؟ اگر بله از چه سنی و تا چه حدی و اگر نه، به چه نحوی فرزند نا آرام را آرام کنیم؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۲۸

اصل بر عدم جواز وارد کردن درد بر دیگری است، مگر هنگامی که ضرورتی عقلی مانند معالجه‌ی پزشکی یا شرعی مانند قصاص، حد و تعزیر وجود دارد. این در حالی است که کودک، عقلاً و شرعاً مسؤول اعمال خود دانسته نمی‌شود؛ چراکه رشد عقلی کافی برای درک درستی و نادرستی آن‌ها و نتایج و تبعاتی که ممکن است داشته باشند را ندارد و با این وصف، عقاب او به خاطر آن‌ها عقلاً و شرعاً نابجاست؛ خصوصاً با توجه به اینکه او وقتی درستی و نادرستی آن‌ها و نتایج و تبعات‌شان را درک نمی‌کند، تبعاً علت عقاب خود به خاطر آن‌ها را نیز درک نمی‌کند و با این وصف، عقاب او به خاطر آن‌ها فایده‌ی تربیتی چندانی ندارد، بلکه چه بسا زیانبار است؛ همچنانکه توهین به او مطلقاً جایز نیست و شخصیت و اخلاق او را بیمار می‌کند. با این وصف، واجب است که به جای تنبیه بدنی یا توهین به او، او را با شیوه‌های مناسب گفتاری و رفتاری از نادرستی عملش و تبعات آن آگاه کرد تا با اختیار خود، از آن خودداری کند؛ زیرا افزایش درک کودک از درستی و نادرستی اعمالش و نتایج و تبعاتی که ممکن است داشته باشند، رکن و غایت تربیت اوست که می‌تواند از طریق توضیح، تشویق، تحذیر، توبیخ و در نهایت تنبیه غیر بدنی او مانند سر سنگین داشتن، محدود کردن و محروم نمودن موقت و عادلانه‌اش از برخی چیزها یا کارهای مطلوبش انجام شود.

آری، روایاتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت او رسیده است که بر جواز تنبیه بدنی کودک پس از نه یا ده سالگی به خاطر ترک نماز یا ارتکاب یکی از کبائر دلالت دارد

www.alkhorasani.com

بَیِّنَاتُ الْإِسْلَامِ مِنْ مَنَاصِبِهَا شَمْعُ خِزَانَةِ حَفْظَةِ اللَّهِ تَعَالَى

و این برای پدر با توجه به ثبوت ولایتش بر کودک قابل توجیه است، ولی قابل سرایت به غیر پدر و غیر ترک نماز یا ارتکاب یکی از کبائر نیست. بنابراین، تنبیه بدنی کودک تنها برای پدر در خصوص ترک نماز یا ارتکاب یکی از کبائر پس از رسیدن به نُه یا ده سالگی، جایز است، مشروط به اینکه از یک سو پیش از آن تنبیه غیر بدنی او انجام شده و مؤثر نبوده باشد و از سوی دیگر با کمیتی محدود و کیفیتی باشد که اثری ماندگار بر بدن او باقی نگذارد؛ بر خلاف روایاتی از اهل بیت که قطع سرانگشتان او در صورت سرقت بیش از یک یا دو یا سه بار و سپس افزایش قطع در هر بار را جایز دانسته‌اند؛ با توجه به آنکه این روایات بر خلاف قواعد عقلی و روایات متواتر در باب تکلیف و بر خلاف احتیاط هستند، مگر اینکه مخصوص به خلیفه‌ی خداوند در زمین و از باب قتل کودک توسط خضر علیه السلام دانسته شوند؛ چنانکه در برخی‌شان از امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رسیده است که فرمود: «أَمَّا إِنَّهُ مَا عَمِلَهُ إِلَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا»؛ «آگاه باشید که این کار را جز رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و من انجام نداده است - یا انجام ندهد».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌های حجازین
مجلس خبرگان رهبری

۱. الکافی للکلینی، ج ۷، ص ۲۳۳؛ الإستبصار للطوسی، ج ۴، ص ۲۴۸؛ تهذیب الأحکام للطوسی، ج ۱۰، ص ۱۱۹

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌های حجازین حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.